

8, 607b58-60, 608a1-5). Encara que en la base de tot hi hagi d'haver una variant *flaque*, dialectal, de *flache* 'flaca' FLACCUS, -A, com que aquest *flaque* no es documenta fins a 1718, i sempre degué tenir extensió merament regional, és probable la idea de Moll de relacionar amb l'it. *fiasco* 'fracàs', a base de *fiasco* 'ampolleta' (< FLASKO) partint de «cosa buida, de no res»: en tot cas descartem que vingui de l'it. (més que més essent aquest només del S. XIX, FEW), però podria haver-hi alteració del fr. *flaque* (cat. *flac*), per contaminació d'aquest FLASKO, a base del que suggereix En Moll. I en particular a base de la idea (supra) de recipient que falla.

En efecte també en alemany s'usa avui *flasche* 'ampolla' (especialment en llenguatge esportiu) amb el sentit 'ruc' 'home que falla', su-al. *fläsche* 'home gras i inepte' 'Dummkopf, Versager' 'faule, dicke Person'; fr. familiar *bouteille* 'disbarat, planxa' (HFRosenfeld, *NpbMgn.*, 1952, 277; 1953, 323); en canvi és inacceptable que *flasque* s'originés en francès per mala pron. d'una s merament gràfica («parce qu'elle rendait le mot plus expressif»),³ i tampoc no convengés de veure en tot plegat una mera creació expressiva o onomatopèica (Spitzer), ni influència de *lasque* (Caix-Wartburg) i encara menys de *flaccidus*.

¹ Sembla realment ser la *Disputa d'en Buch e son Cavall*, que deu ser de la fi del S. XIV; el DAG. dona el mateix passatge amb atribució a una font no gens fàcil d'identificar, citada en termes ambigus.

² «Lecythus: ampulla olei vel vas similis *flasconis*»; Pirson, *KJRPb.* VII, i, 68; Sofer, *Lat. u. Rom.* bei Isidorus, 132-33. — ³ L'habitual paralogisme de pendre els efectes per causes i les impressions subjectives per fets de la realitat.

FLASSADA, cat. ant. FLAÇADA, mot comú amb l'oc. ant. i mod. *flassada*, *flaç*-, *fless*-, id., que des d'aquestes llengües (i particularment des de la nostra) es va propagar al cast. dial. *frazada*, i a molts parlars d'Itàlia, del Nord de França, etc.; d'etimologia incerta, probablement d'un mot pre-romà *FLAKIATA (o *FLEKIATA, o anàleg), potser sorotàptic i emparentat amb el ll. *floccus* i el germ. BLAHJAN- i formes germàniques semblants: esc. ant. *blæja* 'llençol', a-al. ant. *blaha*, al. antiquat i dial. *blache* 'arpillera per a flassades, etc.'; és versemblant que també vinguin de variants de *FLAKIATA els iugoslavs *flëkta* i *plabta*, l'albanès *plaf* i el gr. mod. *φλοκάτα*, tots els quals signifiquen 'flassada' o 'manta'. □ 1.^a doc.: *flaçate* b. ll., pl., a. 1173 (i veg. escriptures ross. en l'InvLC des d'aquesta data).

«--- Ipsas *flassadas* --- unam *flassadam* --- aliam *flassadam* ---», a. 1175 (*Cart.* de St. Cugat III, p. 259); «lectum cum plumaza et *flazata* et lençols et vànuu et feltre de Yspania, et unum mortarium <'sudari'> ---» en un inv. del cartoral dels templers de Gardeny, de 1179 (MiretS, *El més antic text*, 21; *TemplH.*, p. 161); «duas *flazatas*», Subirats 1187 (MiretS, *ibid.*, p. 22); Balari (*Orig.*, pp. 599-600), documenta *flazada* en una escr. barcelonesa de l'a. 1200, en un conjunt

de dades de roba de llit, junt amb els parònims *vellada* (a. 1045) i *blastanea vergada* (a. 1078), de la mateixa terminació; «carga de *flassades* 2 sous, 2 drs.» a la Lleuda de Cotlliure de 1249 (*RLR* IV, 248)). «Dos lits qui eren de serments, en los quals havia assats pocha quantitat de palla, e havia en cascú una *flaçada* tan solament», Llull (*Blanq.*, *NCL.*, 108.2, i de nou I, 271.4); «quintar del fil de cànem, un dr. --- lo quintar d'estopa, un dr. --- *flassades* cascuna, un morabetí --- tot drap vermeyl de grana, 8 drs. ---» en la tarifa de Bna. de 1271 (*EntreDL* I, 158.61); «quatuor *flaciatas*», doc. de Camós (diòcesi gironina) a. 1292 (MiretS., *RHisp.* XLVI, 251).

Tot seguit el tenim també en literatura: «Com ès ta mal enseynada, / Girmana, qu'amar no-m vols / --- ne no puix sotz la *flaçada* / dormir, de tal guisa-m dols, / e serà-n t'arma d'apnada / si-m fa morir sotz lençols», Cerverí (*Peguesca*, 101/2); «e jac axí com si fos mort, tot despoderat de sos membres, e hac la vista perduda; e los companyons llevaren-lo, e posaren-lo sobre una *flassada*, e estech com a mort entró a hora de mija nuyt», Muntaner (cap. 171); «tres coses fan hom alegre: honor inflada, mala muller soterrada, e bella serventa sots *flassada*» en el desvergonyit *Libre de Tres* de fi del S. XIV (*Rom.* XII, 233); «no sona bé alduf dejús *flaçada*» en la compilació de proverbis àrabs que donà a conèixer el DBal.; «lo sol és *flaçada* dels pobres» en la *Doctrina Moral* d'En Pacs; «DE LA CAMBRA: lo llit, cuberta del llit --- vànova --- *flaçada* o manta peluda: gausape; *flaçada* o manta peluda de dos parts: amfimalia; devant-llit o esponeres ---», OPou (*ThPu.*, 235).

Continua essent fins avui un mot igualment usual en tots els nostres dominis dialectals, i pertot pronunciat *flassáda* (amb *fl-*, i *fla-* amb *a* general en els dialectes occidentals): fins al capdamunt de les més altes valls pirinenques (Cardós i Vall Ferrera, 1932-4), i fins a l'extrem Migjorn (si bé aquí la gent rústica ho diuen amb una violenta però ben local metàtesi: «me posaré aquella *saflá* i dormiré», Alcoleja (1963); *BDC* XX, 305).

Fora del català no sembla haver estat enlloc autòcton fora dels dialectes occitans, on per cert és tan antic com en català: «Ponz Senglars eHa sazó que morí nos avia toltas --- una gonella nova --- e una pelz --- e res no-n fo cobrat, mas las pelz e una *flezada*; poisas --- tolc-nos-ne altre et una *flezada* altra vez --- e Verruga requis fraire R. Dragó, e pres la *flezada* de son leig <'llit'> ---» en un doc. del Roergue de c. 1160 relatiu a l'Abadia de Bonava, cantó de Guiole (Brunel, *Les Plus Anc. Chartes*, 94.18-20), el qual conserva encara quasi sempre la ç originària, si bé grafiat-la -z-. L'àrea del mot degué estendre's a l'Edat Mitjana pel SO. fins a la planura gascona de l'E. i del centre, car figura escrit *flassada* en la Grande Charte de Sant Gaudens, en el Comenge, any 1203 (p. 28); i, escrit *flaçada*, en l'escriptura de Gabarret, de 1268, a les Landes (PMeyer, *Rom.* III, 441; Luchaire, *Recueil*, p. 87); *flessada* «coperta di lana» en la Regla de Sant Benet, transmesa en dos mss. del S. XIII, un amb dia-